

Optimalizace

Singulární rozklad (SVD)

Tomáš Kroupa   Tomáš Werner

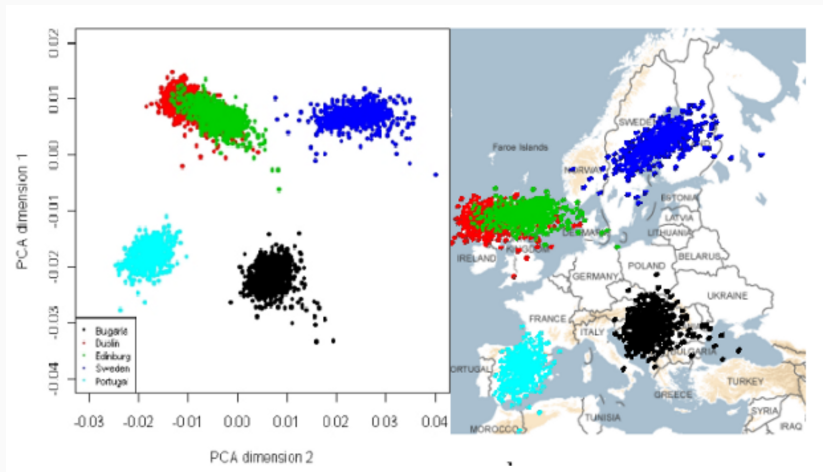
2024

Fakulta elektrotechnická
ČVUT v Praze

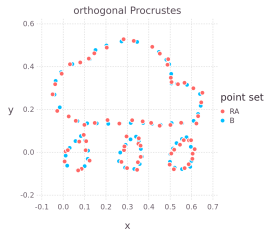
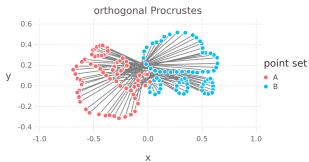
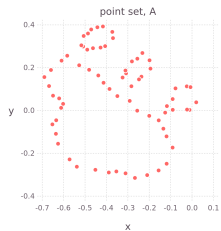
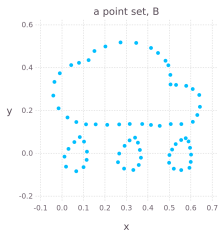
- Řešení PCA
- Matici nižší hodnosti (low rank approximation)
- Rozpoznávání obličejů (eigenfaces)
- Ortogonální Prokrustův problém
- Latentní sémantická analýza
- Nástroj pro numerické výpočty

PCA

Databáze genomu ($m \approx 200\,000$ proměnných) pro $n = 1\,400$ Evropanů byla promítnuta na $k = 2$ hlavní komponenty:

Point Cloud Alignment

SVD teoreticky

Singulární rozklad matice

Věta (Existence SVD)

Pro každou matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}$ platí

$$\mathbf{A} = \mathbf{USV}^T = s_1 \mathbf{u}_1 \mathbf{v}_1^T + \cdots + s_p \mathbf{u}_p \mathbf{v}_p^T,$$

kde $p = \min\{m, n\}$, diagonální matice $\mathbf{S} \in \mathbb{R}^{p \times p}$ má na diagonále **singulární čísla** $s_1 \geq \cdots \geq s_p \geq 0$ a matice

$$\mathbf{U} = [\mathbf{u}_1 \cdots \mathbf{u}_p] \in \mathbb{R}^{m \times p}, \quad \mathbf{V} = [\mathbf{v}_1 \cdots \mathbf{v}_p] \in \mathbb{R}^{n \times p}$$

mají ortonormální sloupce zvané **levé/pravé singulární vektory**.

$$\mathbf{A} = \mathbf{U}\mathbf{S}\mathbf{V}^T$$

Redukované SVD

$$\mathbf{U} \in \mathbb{R}^{m \times p}, \mathbf{S} \in \mathbb{R}^{p \times p}, \mathbf{V} \in \mathbb{R}^{n \times p}$$

Plné SVD

$$\mathbf{U} \in \mathbb{R}^{m \times m}, \mathbf{S} \in \mathbb{R}^{m \times n}, \mathbf{V} \in \mathbb{R}^{n \times n}$$

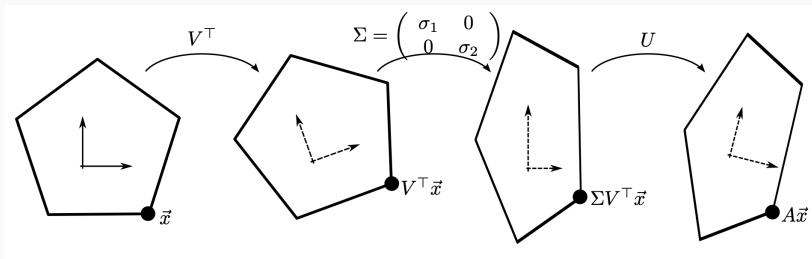
Rank-minimální SVD

$$\mathbf{U} \in \mathbb{R}^{m \times r}, \mathbf{S} \in \mathbb{R}^{r \times r}, \mathbf{V} \in \mathbb{R}^{n \times r}, \text{ kde } r := \text{rank } \mathbf{A} \leq p$$

Protože $r = \text{rank } \mathbf{S}$, číslo r je počet nenulových singulárních čísel.

SVD geometricky

Efekt SVD matice $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{2 \times 2}$ na vektor $\mathbf{x}$ si lze představit takto:

Obrázek: *Solomon - Numerical Algorithms*

Speciálně: $\mathbf{A} \mathbf{v}_j = s_j \mathbf{u}_j$

Jak souvisí singulární čísla s vlastními čísly?

Vlastní čísla matice $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$

Pomocí rank-minimálního SVD matice $\mathbf{A} = \mathbf{U}\mathbf{S}\mathbf{V}^T$ dostaneme spektrální rozklad

$$\mathbf{A}^T \mathbf{A} = \mathbf{V}\mathbf{S}^2\mathbf{V}^T.$$

Tedy kladná vlastní čísla matice $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ jsou $\lambda_i = s_i^2$.

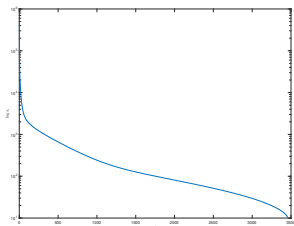
- Matice $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$ a $\mathbf{A}\mathbf{A}^T$ mají stejná kladná vlastní čísla
- Právě singulární vektory $\mathbf{v}_i$ jsou vlastní vektory matice $\mathbf{A}^T \mathbf{A}$
- Levé singulární vektory splňují $\mathbf{u}_i = \frac{1}{s_i} \mathbf{A}\mathbf{v}_i$ a jsou to vlastní vektory matice $\mathbf{A}\mathbf{A}^T$

Singulární čísla některých matic

- Ortogonální matice má všechna singulární čísla rovna 1
- **Hilbertova matice** $\mathbf{A} = \left[\frac{1}{i+j-1} \right]_{ij}$ řádu n je regulární a např. pro $n = 100$ platí

$$s_1 = 2.1827, \dots, s_{100} \approx 10^{-17}$$

- Černobílý obrázek bígla je matice 3456×4608 s plnou řádkovou hodnotostí, singulární čísla jsou v grafu s $\log_{10}$ stupnicí

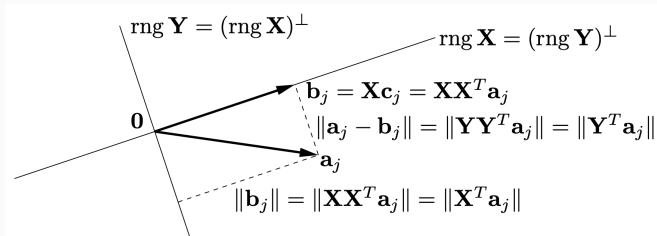
Aplikace SVD

Nejbližší matice nižší hodnosti pomocí řešení PCA

Low rank approximation pro matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}$

$$\min \{ \|\mathbf{A} - \mathbf{B}\|^2 \mid \mathbf{B} \in \mathbb{R}^{m \times n}, \text{rank } \mathbf{B} \leq k \}$$

Minimum je $\mathbf{B}^* = \mathbf{X}\mathbf{X}^T \mathbf{A}$, kde $\mathbf{X} = [\mathbf{v}_1 \cdots \mathbf{v}_k]$ je matice vlastních vektorů odpovídajících k největším vlastním číslům matice $\mathbf{A}\mathbf{A}^T$.

Nejbližší matice nižší hodnosti pomocí SVD

$$\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}, \quad \mathbf{A} = \mathbf{USV}^T, \quad s_1 \geq \dots \geq s_p, \quad p = \min\{m, n\}$$

Věta (Eckart-Young)

Nechť $k \leq p$. Řešením úlohy

$$\min \{ \|\mathbf{A} - \mathbf{B}\|^2 \mid \mathbf{B} \in \mathbb{R}^{m \times n}, \text{rank } \mathbf{B} \leq k \}$$

je matice

$$\mathbf{B}^* = \mathbf{US}_k \mathbf{V}^T = s_1 \mathbf{u}_1 \mathbf{v}_1^T + \dots + s_k \mathbf{u}_k \mathbf{v}_k^T,$$

kde $\mathbf{S}_k = \text{diag}(s_1, \dots, s_k, \mathbf{0}) \in \mathbb{R}^{p \times p}$.

Tvrzení

Pro každou matici $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}$ hodnosti r platí

$$\|\mathbf{A}\| = \sqrt{s_1^2 + \cdots + s_r^2}.$$

Relativní chybu aproximace matice $\mathbf{A}$ maticí $\mathbf{B}^*$ hodnosti nejvýše k určíme ze singulárních čísel matice $\mathbf{A}$:

- Pro $k = 1, \dots, r - 1$ dostaneme

$$\frac{\|\mathbf{A} - \mathbf{B}^*\|}{\|\mathbf{A}\|} = \sqrt{\frac{s_{k+1}^2 + \cdots + s_r^2}{s_1^2 + \cdots + s_r^2}}$$

- Pro $r \leq k \leq p$ triviálně platí $\mathbf{B}^* = \mathbf{A}$ a chyba je 0

Kompresa obrázku bígla pomocí SVD

$k = 5$, chyba 17%, $5 \times (3456 + 4608)$

$k = 20$, chyba 9%, $20 \times (3456 + 4608)$

$k = 200$, chyba 4%, $200 \times (3456 + 4608)$

Originál 3456×4608

Matice $\mathbf{A} = [\mathbf{a}_1 \dots \mathbf{a}_n] \in \mathbb{R}^{m \times n}$ má ve sloupcích datové vektory $\mathbf{a}_i$, předpokládáme $\bar{\mathbf{a}} = \mathbf{0}$. Promítáme je na podprostor dimenze k .

Řešení

1. Spočti redukované SVD $\mathbf{A} = \mathbf{USV}^T$, kde $s_1 \geq \dots \geq s_p$
2. Označ $\mathbf{X} = [\mathbf{u}_1 \dots \mathbf{u}_k] \in \mathbb{R}^{m \times k}$
3. Levé singulární vektory $\mathbf{u}_i$ (vlastní vektory matice $\mathbf{AA}^T$) tvoří ortonormální bázi hledaného podprostoru dimenze k
4. Souřadnice promítnutých bodů jsou sloupce matice $\mathbf{X}^T \mathbf{A}$
5. Optimální hodnota úlohy (absolutní chyba) je $s_{k+1}^2 + \dots + s_p^2$

Příklad (1)

$n = 3$ recenzenti hodnotí $m = 4$ filmy body $0, \dots, 5$.

Po normalizaci průměry dostaneme $\mathbf{A}$ a kovarianční matici:

$$\begin{bmatrix} 5 & 4 & 1 \\ 5 & 5 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \\ 1 & 0 & 4 \end{bmatrix}, \quad \mathbf{A} = \begin{bmatrix} 1.67 & 0.67 & -2.33 \\ 1.67 & 1.67 & -3.33 \\ -1.67 & -1.67 & 3.33 \\ -0.67 & -1.67 & 2.33 \end{bmatrix}$$
$$\frac{1}{3}\mathbf{A}\mathbf{A}^T = \begin{bmatrix} 2.89 & 3.89 & -3.89 & -2.56 \\ 3.89 & 5.56 & -5.56 & -3.89 \\ -3.89 & -5.56 & 5.56 & 3.89 \\ -2.56 & -3.89 & 3.89 & 2.89 \end{bmatrix}$$

Hodnoty kovariancí naznačují, že existují $k = 2$ typy filmů.

Příklad (2)

- Pomocí SVD matice $\mathbf{A} = \mathbf{USV}^T$ dostaneme levé singulární vektory $\mathbf{U} = [\mathbf{u}_1 \ \mathbf{u}_2 \ \mathbf{u}_3]$, jsou seřazeny podle singulárních čísel $s_1 = 7.05$, $s_2 = 1$, $s_3 = 0$
- PCA pro $k = 2$: klademe $\mathbf{X} = [\mathbf{u}_1 \ \mathbf{u}_2]$ a matice souřadnic datových vektorů promítnutých do $\text{span}(\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2)$ je

$$\mathbf{X}^T \mathbf{A} = \begin{bmatrix} -2.88 & -2.88 & 5.74 \\ -0.71 & 0.71 & 0 \end{bmatrix}$$

- Chyba aproximace je $s_3 = 0$

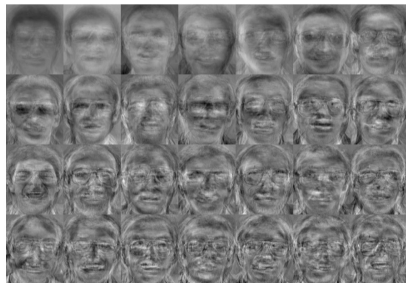
Eigenfaces (1)

- Datové vektory $\mathbf{a}_1, \dots, \mathbf{a}_n$ jsou fotky obličejů (m pixelů)
- Předpoklad: Matice $\mathbf{A} = [\mathbf{a}_1 \dots \mathbf{a}_n] \in \mathbb{R}^{m \times n}$ splňuje $\mathbf{A}\mathbf{1} = \mathbf{0}$
- Matice levých singulárních vektorů $\mathbf{X} = [\mathbf{u}_1 \dots \mathbf{u}_k] \in \mathbb{R}^{m \times k}$ obsahuje k *charakteristických obličejů*
- Novou fotku $\mathbf{c} \in \mathbb{R}^m$ reprezentujeme v nových souřadnicích $\mathbf{X}^T \mathbf{c} \in \mathbb{R}^k$ a nalezneme nejbližší sloupec $\mathbf{v} \in \mathbf{X}^T \mathbf{A} \in \mathbb{R}^{k \times n}$

Eigenfaces (2)

(a) Input faces

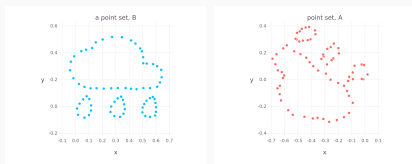
(b) Eigenfaces

(c) Projection

Obrázek: *Solomon - Numerical Algorithms*

Ortogonalní Prokrustův problém (Point Cloud Alignment)

<https://simonensemble.github.io/posts/2018-10-27-orthogonal-procrustes/>

- Matice $\mathbf{A} = [\mathbf{a}_1 \dots \mathbf{a}_n] \in \mathbb{R}^{m \times n}$ a $\mathbf{B} = [\mathbf{b}_1 \dots \mathbf{b}_n] \in \mathbb{R}^{m \times n}$
- Hledáme ortogonální matici $\mathbf{X} \in \mathbb{R}^{m \times m}$ minimalizující

$$\sum_{i=1}^n \|\mathbf{X}\mathbf{a}_i - \mathbf{b}_i\|^2 = \|\mathbf{X}\mathbf{A} - \mathbf{B}\|^2$$

Optimální řešení

$\mathbf{X}^* = \mathbf{UV}^T$, kde $\mathbf{BA}^T = \mathbf{USV}^T$ je redukované SVD